

Het is een mooi voornemen om de positie van ouders en leerlingen in passend onderwijs te versterken. De 2 belangrijkste zaken die dit wetsvoorstel mogelijk maken zijn 1. het instellen van ouder- en jeugdsteunpunten en 2. het feit dat leerlingen hun mening mogen geven over hun ontwikkelingsperspectief.

Ik ben docent op een middelbare school en ouder van twee kinderen die geen regulier onderwijs volgen. Vanuit die ervaring heb ik het wetsvoorstel gelezen. Hierbij mijn reactie:

1. Door de werkwijze van de inspectie zijn scholen niet gauw geneigd om over hun schaduw heen te stappen. Leerlingen adviseren om bijvoorbeeld geen examens te doen, maar certificaten te halen of naar de Vavo te gaan, levert de school een lager slagingspercentage op. Daar worden ze door inspectie en in de media hard op afgerekend. Zo zijn er meer perverse prikkels die zorgen dat scholen geen brede blik geven op de mogelijkheden buiten hun school.

Voor samenwerkingsverbanden geldt een vergelijkbare rem op een bredere blik. Een SWV zal in eerste instantie verwijzen naar het aanbod binnen de aangesloten scholen. Het is niet in het belang van het SWV om leerlingen naar een school in een andere regio en dus bij een ander SWV door te verwijzen. Dan loopt het SWV namelijk geld mis.

Zodoende zal een "onafhankelijk steunpunt" binnen (!) een SWV per definitie ook een vernauwde blik hebben. Het resultaat is dat zo'n steunpunt alleen informatie zal geven over wat de scholen in de regio aanbieden. Dit is handig voor een grote groep leerlingen en ouders, maar voor een kleine groep "lastige gevallen" en "thuiszitters" verandert er niets. Zij zijn vaak afhankelijk van bovenregionale scholen, pilotscholen, particuliere scholen, of bijzondere initiatieven die niet onder de noemer onderwijs vallen.

Juist die "lastige" groep heeft het meest behoefte aan onpartijdige informatie over alle opties op het gebied van onderwijs en ontwikkeling van kinderen. Dus een veel bredere kijk dan regulier (passend) onderwijs of speciaal onderwijs in een regio. Een steunpunt binnen een SWV gaat dat niet bieden.

2. Het valt te hopen dat scholen en swv goed naar de leerling luisteren, ongeacht de leeftijd. Als mijn kind op een school zou zitten waar een ontwikkelingsperspectief wordt opgelegd, zonder dat het kind daar invloed op heeft, zou ik zo snel mogelijk op zoek gaan naar een school waar leerling en ouder wel serieus worden genomen. Als ouder en docent merk ik dat ouders en leerlingen gelukkig altijd betrokken worden bij het onderwijs perspectief plan. Het is tekenend voor de regelzucht in Nederland om dit vast te leggen in een wet. Het zou beter zijn om alle wetten rond onderwijs op te heffen en te vervangen door een wet voor recht op kwalitatief goed onderwijs, dat is afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van kinderen (in plaats van een wet op leerplicht).

Als dan toch moet worden vastgelegd dat de mening van een leerling serieus moet worden genomen, dan is dat nu nog niet waterdicht geformuleerd. De huidige formulering van het wetsvoorstel: "Het bevoegd gezag licht toe aan de leerling op welke wijze de mening van de leerling van invloed is geweest bij de vaststelling dan wel de bijstelling van het ontwikkelingsperspectief." geeft de mogelijkheid om niets met de mening van de leerling te doen. Als je dit letterlijk neemt, dan kan het bevoegd gezag volstaan met de toelichting: "Jouw mening is op geen enkele wijze van invloed geweest op jouw ontwikkelingsperspectief". Om dat "dicht te timmeren" kan je het beter aan toevoegen: "Als het bevoegd gezag afwijkt van de mening van de leerling, dan geeft zij onderbouwd aan waarom zij daarvan is afgeweken." Ook zou ik hierin opnemen dat de mening van de ouders moet worden gehoord en meegenomen. Ditzelfde geldt voor het handelingsplan.

Vraag 2:

Nee, de positie van de meeste ouders en leerlingen is vaak al goed geregeld. SWVs hebben al een overzicht van het passende en speciale onderwijs aanbod in hun regio. Decanen en mentoren weten ook de weg. Een steunpunt dat alleen info geeft over wat er is binnen de regio voegt dus niets toe.

Voor de groep "lastige gevallen" die afhankelijk zijn van bovenregionaal (speciaal) onderwijs of van initiatieven op of over de rand van regulier onderwijs verandert er niets. Hun ouders zullen blijven horen dat er binnen het SWV geen oplossing is voor hun kind. Of dat zij en hun kind toch nog wat beter hun best moeten doen, immers "als het met ons aanbod niet lukt, lukt het nergens". Desnoods zal school of SWV dreigen met een melding bij Veilig Thuis.

Vraag 3:

Nee, De huidige formulering van het wetsvoorstel: "Het bevoegd gezag licht toe aan de leerling op welke wijze de mening van de leerling van invloed is geweest bij de vaststelling dan wel de bijstelling van het ontwikkelingsperspectief." Geeft de mogelijkheid om niets met de mening van de leerling te doen. Als je dit letterlijk neemt, dan kan het bevoegd gezag volstaan met de toelichting: "Jouw mening is op geen enkele wijze van invloed geweest op jouw ontwikkelingsperspectief". Om dat "dicht te timmeren" kan je het beter aan toevoegen: "Als het bevoegd gezag afwijkt van de mening van de leerling, dan geeft zij onderbouwd aan waarom zij daarvan is afgeweken." Ook zou ik hierin opnemen dat de mening van de ouders moet worden gehoord en meegenomen. Ditzelfde geldt voor het handelingsplan.

Vraag 4:

Voor de groep leerlingen met "lichte zorg" (dyslexie, ASS, ADHD e.d.) is er ruim voldoende aanbod en wordt genoeg geluisterd naar ouders en leerlingen. Natuurlijk kan het altijd beter. Daar zal dit wetsvoorstel in regio's waar het slecht geregeld is misschien wat aan bijdragen.

Juist voor de kwetsbare groep leerlingen met een zware zorgvraag (dubbele diagnose, trauma, chronische ziekte, uitzonderlijk hoogbegaafd enz) die geen regulier onderwijs kunnen volgen regelt dit wetsvoorstel niets. En juist daar zitten de grootste maatschappelijke kosten. Naar die leerlingen en ouders wordt vaak niet geluisterd, omdat scholen en SWVs alleen naar het eigen aanbod kijken. Past een kind daar niet in, dan ligt dat aan te kind of de ouders. Dat is inherent aan het systeem. Door de werkwijze van de inspectie zijn scholen niet gauw geneigd om over hun schaduw heen te stappen. Leerlingen adviseren om bijvoorbeeld geen examen te doen, maar certificaten te halen of naar de Vavo te gaan, levert de school een lager slagingspercentage op. Daar worden ze door inspectie en in de media hard op afgerekend. Zo zijn er meer perverse prikkels die zorgen dat scholen geen brede blik geven op de mogelijkheden buiten hun school.

Voor samenwerkingsverbanden geldt een vergelijkbare rem op een bredere blik. Een SWV zal in eerste instantie verwijzen naar het aanbod binnen de aangesloten scholen. Het is niet in het belang van het SWV om leerlingen naar een school in een andere regio en dus bij een ander SWV door te verwijzen. Dan loopt het SWV namelijk geld mis.

Vraag 5:

Zie vraag 3

